

Teza: subsydiarny akt oskarżenia w postępowaniu dyscyplinarnym.

W postępowaniu dyscyplinarnym radców prawnych nie znajduje zastosowania art. 55 k.p.k., na mocy którego pokrzywdzony uzyskuje uprawnienie do skierowania do sądu subsydiarnego aktu oskarżenia, gdyż art. 68 ust. 2 ustawy o radcach prawnych zawiera zamknięty katalog oskarżycieli.

WO – 15/21

POSTANOWIENIE

z dnia 8 czerwca 2021 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: SWSD Leszek Korczak

Sędziowie: SWSD Michał Rajski

SWSD Katarzyna Drożdż-Najbor /sprawozdawca/

Protokolant: Piotr Ciepiński

po rozpoznaniu w dniu 8 czerwca 2021 r. na posiedzeniu

sprawy z wniosku o ukaranie:

1. W. C.,
2. M. C.,
3. I. D.,
4. A. K. (1),
5. A. Ż.,
6. A. S.,
7. M. B.,
8. B. B.,
9. R. C.,
10. J. D.,
11. D. D.,
12. J. G.,
13. Ł. L.,
14. M. M.,
15. T. N.,

16. Ł. O.,

17. M. P.,

18. Z. Ż..

złożonego przez radcę prawnego A. K. (2) na skutek wydania w dniu 30 października 2020 r. przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w sprawie o sygn. akt WO 144/20 postanowienia utrzymującego w mocy postanowienie Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 12 maja 2020 r. o umorzeniu dochodzenia w sprawie o sygn. akt GRD 2/2020

1)

umarza postępowanie w sprawie,

2)

koszty postępowania w sprawie ponosi Krajowa Izba Radców Prawnych w Warszawie.

Uzasadnienie

Wyższy Sąd Dyscyplinarny umorzył postępowanie w sprawie wywołanej złożonym przez radcę prawnego A. K. (2) wnioskiem o ukaranie.

W dniu 4 lutego 2021 r. radca prawny A. K. (2) działając jako oskarżyciel (w imieniu własnym, jak i pełnomocnik procesowy innych radców prawnych) powołując się na przepisy art. 330 § 2 k.p.k. oraz art. 55 § 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 i art. 68 ust. 1 i ust. 5 ustawy o radcach prawnych złożył do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego subsydiarny wniosek o ukaranie osiemnastu członków Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. wskazując ich z imienia i nazwiska oraz zarzucając im popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 64 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Powyższe zostało uczynione po tym jak w dniu 30 października 2020 r. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w sprawie o sygn. akt WO 144/20 utrzymał w mocy postanowienie Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 12 maja 2020 r. o umorzeniu dochodzenia w sprawie o sygn. akt GRD 2/2020 (po wcześniejszym umorzeniu dochodzenia w sprawie GRD 7/2018).

Wyższy Sąd Dyscyplinarny stoi na stanowisku, iż w postępowaniu dyscyplinarnym radców prawnych – z uwagi na specyfikę tegoż postępowania (o czym szerzej poniżej) – nie znajduje zastosowania art. 55 k.p.k., na mocy którego pokrzywdzony uzyskuje uprawnienie do skierowania do sądu subsydiarnego aktu oskarżenia w sytuacji wcześniejszego jego dwukrotnego umorzenia.

Zgodnie z art. 68 ust. 2 ustawy o radcach prawnych oskarżycielami w postępowaniu przed okręgowym sądem dyscyplinarnym są rzecznik dyscyplinarny, a przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym - Główny Rzecznik Dyscyplinarny, a także ich zastępcy, wykonujący czynności zlecone przez rzeczników. Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznaje ten katalog za zamknięty i jednocześnie nie dostrzega w tym zakresie – na co wskazuje we wniosku o ukaranie radca prawny A. K. (2) – potrzeby odpowiedniego stosowania w tym zakresie przepisów kodeksu postępowania karnego.

Postępowanie dyscyplinarne prowadzone w oparciu o przepisy art. 64 i nast. ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2020 r., poz. 75 t.j.) jest postępowaniem autonomicznym i uregulowanym w przepisach wyżej wskazanej ustawy w sposób wyczerpujący. Przepisy ustawy o radcach prawnych w zakresie regulacji dotyczącej postępowania dyscyplinarnego nie przewidują takiej instytucji jak oskarżyciel posiłkowy. Jak już wyżej wskazano podmiotem uprawnionym do wniesienia do sądu dyscyplinarnego wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego zwanego wnioskiem o ukaranie pozostaje tylko i wyłącznie,

zgodnie z regulacją art. 68 ust. 2 ustawy o radcach prawnych, rzecznik dyscyplinarny, a nie – jak ma to miejsce w niniejszej sprawie – pokrzywdzony działający w charakterze oskarżyciela posiłkowego.

Faktu tego nie może zmienić brzmienie przepisu art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych, na mocy którego w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego. Należy bowiem pamiętać, że z racji zastosowania w ustawie o radcach prawnych formuły otwartej, poprzez niewskazanie przepisów, które mogą być zastosowane odpowiednio ich odpowiednie stosowanie przepisów k.p.k. do postępowania dyscyplinarnego nie może polegać na „dopasowaniu” norm regulujących instytucje prawa karnego procesowego do wymagań postępowania dyscyplinarnego, albowiem konieczna będzie w tej sytuacji ocena, czy dany przepis może być w ogóle zastosowany w postępowaniu dyscyplinarnym. Zatem odpowiednie stosowanie może polegać na niezastosowaniu danego przepisu z uwagi na jego bezprzedmiotowość lub sprzeczność z instytucjami postępowania dyscyplinarnego lub jego zasadami co ma miejsce w przedmiotowej sprawie. Dodatkowo Wyższy Sąd Dyscyplinarny pragnie zwrócić uwagę na to, że przy podejmowaniu decyzji, czy dany przepis k.p.k. może być zastosowany w postępowaniu dyscyplinarnym radców prawnych, należy pamiętać o podstawowej kwestii, a mianowicie że odpowiedzialność dyscyplinarna – o czym już wzmiankowano powyżej – jest autonomiczną odpowiedzialnością prawną i to o charakterze represyjnym, zbliżoną więc do odpowiedzialności karnej, ale odpowiedzialnością karną w rozumieniu k.p.k. nie jest.

Dlatego też, co jeszcze raz należy podkreślić, instytucja oskarżyciela posiłkowego zaczerpnięta wprost z przepisów k.p.k., nie może znaleźć odpowiedniego zastosowania

w postępowaniu dyscyplinarnym, czemu dał wyraz Sąd Najwyższy w swym postanowieniu z dnia 24 stycznia 2017 r. (sygn. akt SDI 79/16) wskazując w jego uzasadnieniu, iż „przepisy ustawy rp nie zawierają pojęcia czynów ściganych na wniosek, analogicznie do "przestępstw ściganych na wniosek" w rozumieniu art. 12 § 1 kodeksu karnego. (...). To prawda, że na podstawie art. 74(1) pkt 1 ustawy rp w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego, ale kwestia uprawnienia do złożenia wniosku o ukaranie i do oskarżania w postępowaniu przed okręgowym sądem dyscyplinarnym jest w ustawie rp unormowana w sposób wyczerpujący. Nie przewiduje się w niej wszczęcia postępowania przed sądem dyscyplinarnym przez pokrzywdzonego występującego w roli oskarżyciela subsydiarnego, ani też w ogóle wnoszenia aktu oskarżenia jako pisma wszczynającego postępowanie przed sądem dyscyplinarnym. Pismem tym jest wniosek o ukaranie. (...)”.

Zatem wobec faktu, iż udział pokrzywdzonego w postępowaniu dyscyplinarnym w charakterze oskarżyciela subsydiarnego pozostaje w całkowitej sprzeczności z regulacją ustawy o radcach prawnych, a w szczególności z przepisem art. 68 ust. 2, a to z uwagi na odrębność w tym zakresie dwóch reżimów prawnych: ustawy o radcach prawnych oraz kodeksu postępowania karnego, z uwagi na brak skargi uprawnionego podmiotu, postępowanie zainicjowane wnioskiem o ukaranie przez radcę prawnego A. K. (2) należało umorzyć w oparciu o przepis art. 17 § 1 pkt 9 stosowany na mocy art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych, tj. wobec braku skargi uprawnionego oskarżyciela.